

AMERIKA PERZVELGIA VIETNAMO POLITIKĄ

SOVIETAI PAKITĖ TOLIMŲJŲ RYTŲ KOMUNISTŲ PARTIJOS VADOVYBĘ

MASKVA. — Sovietų armijos laikraštis paskelbė, kad antrą dieną "Maoistai vėl buvo atidavę ugnį j sovietų Damanskio salos gynėjams. Ta ugnis nebuvo palikta neatsakyta. Po to pasikeitimo Kinijos pusėje užviespatavusi tyla, tačiau apkasuose buvo pastebėti kareiviai. Nors jie neatsiakė savo beprotybių užmačių į mūsų šalį, tačiau jų veiksmai budriai sekami", rašo "Krasnaja Zvezda".

"Pravda" pranešė, kad Vladivostoko distrikto komunistų partijos vadovas Vasilijus Černyjaševs, 60 metų, buvo pakeistas kitu — Viktoru Lomakinu, kuris neseniai buvo Sibiro miesto Chabarovsko partijos pirmininkas, o vėliau laiku dirbo Maskvoje, partijos centro komitete. Pakeitimas įvyko Vladivostoke, partijos susirinkime, kuriame dalyvavo ir Ivanas Kapitanovas, sovietų partijos kadro viršininkas, specialiai atvykęs iš Maskvos į tą susirinkimą.

Sovietų spauda persispaudina užsieny komunistų laikraščių straipsnius, kur tik kritikuojama Kinija. Vis daugiau rašoma apie Kinijos pastangas sudaryti sąsą su Bona. Spauda ragina visus budėti.

Užsienio spaudoje vis daugiau rašoma apie pačiame Kremliuje vykstančius nesutarimus. Kiti jau laukia staigių pasikeitimų Kremliaus vadovybėje. Sovietams teko patirti daug nemalonių Italijos, Prancūzijos partijose, Jugoslavijoje, Rumunijoje. Daug kas galvoja Maskvoje, kad Čekoslovakijos reikėjo neokupuoti. Dabar prasideda incidentai Kinijos pasienyje. Brežnevui gresia pavojus būti pakeistam.

Sovietų Sąjungos-Kinijos pasienyje visą laiką padėtis nebuvo rami. Net ir 1960 metais, kada santykiai tarp abiejų valstybių buvo geri, pasienyje pasitaikydavo nesutarimų. Daug priklausydavo nuo pasienio sargybinių vienoje ar kitoje vietoje asmeninių nuotaikų. Toje srityje, kur dabar vyksta susišaudymai, visada nebuvo ramu. Apie 70 mylių nuo sienos Kinijos pusėje yra didžiulis Kinijos kalinių koncentracijos lageris Hsing Kai Hu. Kaliniai čia dirba ūkiuose. Žiema čia klimatas siekia 40 laipsnių žemiau nulio, o vasarą — 95 laipsnius karščio. Vieta drėgna, pilna uodų. Kinai sugalvojo įvairių "provokacijų" prie pat pasienio. Žiemą jie atgabendavo nužudytus pasmerktus kalinius prie pat sienos, ant Ussuri upės ledo ir per garsiakalbius skelbdavo rusams, kad tie kaliniai turi mirti, nes jie "revizionistai", Rusijos draugai. Šią paskelbę, kinai ramiau šiai imdavo kalinius kapoti galvas, sovietų kareiviams stebinti.

Kitoje vietoje kinų karininkas atvedavo visą kuopą kareivių į sovietų pasienį ir jie visi, išgirdę komandą, iškišdavo sovietams liežuvius, o paskui vėl drausmingai apsisukę, nusimau-davo kelnes ir parodydavo rusams savo sėdynes. Tas kartojosi kasdien ilgą laiką, kol kažkoks rusų karininkas sugalvojo "atkirti". Vieną dieną kinai, atlikę savo paniekinančią rutiną, išgirdo rusų pusėje didelį juoką. Atsisukę kinai pamatė, kad visi rusų sargybiniai rankose laiko po didžiulį Mao Tse Tungo portretą, o patys stovi už jų pasislėpę. Nuo tos dienos kinai tokias "provokacijas" nutraukė.

IŠ VISO PASAULIO

KARACHI. — Apie 2 milijonai darbininkų Pakistane turėjo vienos dienos streiką ir pagrasino vėliau streikuoti ilgesnį laiką, jei valdžia nepriims jų jų reikalavimų. Jų tarpe reikalaujama nemokamo švietimo darbininkų vaikams, nemokamos sveikatos aprūpinimo ir garantuotos 35 dolerių per mėnesį algos. Darbininkams vadovauja Pekino liniją sekąs komunistas.

VATIKANAS. — Popiežius paskelbė, kad jis liepos mėnesį vizituos Afriką ir lankysis Ugandoje, kur bus pašvenčiama koplyčia Afrikos kankiniams. Tai bus jau septinta Popiežiaus kelionė iš Italijos. Jis, būdamas Milano arkivyskupu, Afrikoje jau buvo ir aplankė Ganą, Nigeriją bei Pietų Afriką.

KOPENHAGA. — Danijos valdžia paskelbė, kad Grenlandijoje surasti nemaži uranijaus klodai. Tas metalas reikalingas atominėms bomboms ir branduoliniams stotims varyti. Uranijaus išteklių pasaulyje mažėja, todėl 24,000 tonų Granlandijos radinys atneš valdžiai nemažų pajamų.

WASHINGTONAS. — Valstybės kontrolės įstaiga paskelbė nelabai palankų raportą apie kovos prieš skurdą programą ir lėšų sunaudojimą. Raporte ypač puolama Darbo Korpuso veikla, kuri turėjo paruošti iš skurdžių jaunųjų geras darbininkus.

MEKSIKA. — Abisinijos ambasados virėjas, atvežtas iš Abisinijos, pamišo, nužudė ambasadoriaus žmoną, dvi moteris tar-nautojas ir sužeidė tris vaikus bei jų prižiūrėtoją. Policijos gaudomas, abisinias pasikorė.

Amerikos pabėgėlių stovykla Švedijoje

STOKHOLMAS. — Švedijoje valdžia atidaro specialią stovyklą, kurioje gyvens amerikiečiai "pabėgėliai" — kariuomenės desertyras. Stovykla bus netoli Uppsalos miesto. Amerikiečiai stovykloje bus mokomi švedų kalbos ir bus paruošiami įvairiems darbams. Panašių stovyklų švedai turi kitų tautybių pabėgėliams: čekams ir kt.

Amerikiečiai desertyras gaus visą išlaikymą, rūbus ir po vieną dolerį į dieną. Iš Amerikos į Švediją išvyko episkopas kunigas Thomas Hays, kurį "Vietnamo karu susirūpinusių" grupė siunčia į Švediją pagelbėti desertyras įsikurti ir prisiderinti prie Švedijos gyvenimo. Jis pareiškė, kad problemos, kurias tie jaunuoliai turėjo, dar padidėja svertimame krašte. Švedijoje jau esą apie 300 jaunų amerikiečių. Kunigas pridėjo: seniau Ameri-ka buvo pabėgėlių kraštas. Dabar ji pati gamina pabėgėlius.

Šiomis dienomis įvyko smarkus susirėmimas tarp Sovietų Rusijos ir Kinijos karo jėgų Damansky saloje, esančioje tarp Vladivostoko ir Chabarovsko. Žuvo vienas Raudonosios armijos pulkininkas ir 31 karys. Jaučiama didelė įtampa visame Rusijos — Kinijos pasienyje. Kiniečiai reikalauja, kad Sovietų Sąjunga atiduotų jiems caro pagrobtais Mandžūrijos ir Alma Ata sritis, šiame žemėlapyje pažymėtas pilkomis linijomis.

PRANCŪZIJOS REFERENDUMAS VĖL IŠSAUKĖ PREZIDENTO GRASINIMĄ

PARYŽIUS. — Prancūzijos prezidentas Charles de Gaulle vėl pavartojo savo didžiausią ginklą. Jis pagrasino pasitraukti iš Prezidento vietos, jei tauta nepriims jo pasiūlymų reformuoti senatą ir steigti rajonines asamblėjas visoje Prancūzijoje. Balandžio 27 dieną gyventojai pasisakys; taip ar ne. Jei referendumas bus vyriausybės nepalankus, tai prezidentas pasitrauks. Daug kas kritikuoja prezidento pasiūlymus. Viena svarbiausių neigiamų nuomonių buvo paskelbta Valstybės Tarybos, kurią sudaro pačios vyriausybės paskirti 80 teisėjų.

Taryba kritikuoja prezidento pasiūlymus pakeisti senatą patariamąja asamblėja, kuri turėtų tik patariamąjį balsą ekonominiuose ir socialiniuose reikaluose. Toje taryboje būtų naujai įsteigti 22 rajonų asamblėjų atstovai.

Valstybės Taryba tvirtina, kad du svarbūs ir nieko viens su kitu neturi klausimai yra suplakti į vieną referendumą, kur tuos klausimus galima tik ar visus priimti ar — atmesti. Taryba nurodo, kad panaikinus senatą, pasikeičia prezidento pakeitimo tvarka. Anksčiau prezidentui mirus, jo vietą užimdavo senato pirmininkas 35 dienų laikotarpiui. Per tą laiką reikėdavo išrinkti naują prezidentą. Po reformų, prezidento pareigas paimtų vyriausybės premjeras. Todėl prezidento pasiūlyta reforma yra konstitucijos pakeitimas, o tos pareigos priklauso ne balsuotojams, bet parlamentui.

Minėta valstybės taryba turi patariamąjį balsą, tačiau jos pasisakymas prieš reformas yra prezidentui de Gaulle nemažas smūgis. Daug kas priklausys ateinančiame referendume nuo tų penkių savičių iki balsavimo. Jei per tą laiką įvyktų didesnių streikų ar neramumų studentų tarpe, tas padėtų prezidentui gauti daugiau balsų už reformas. Prancūzų visuomenė bijo, kad de Gaulle'ui pasitraukus, valdžia gali atsidurti kairiosios koalicijos su komunistais rankose. Pats de Gaulle vis neužmiršta pagrasinti, kad be jo Prancūzijai gresia totalitarinis režimas ir respublikos pražūtis.

KANSAS CITY. — Vienas 22 metų vyras paleido iš savo kiemo sūlų pririštą aitvarą. Siūlas buvo metalinis, palietė elektros laidus ir jį užmušė.

Japonijos žvejai spaudžia valdžią

TOKIO. — Japonijos žuvalių pramonė spaudžia vyriausybę, kad ji paskelbtų 12 mylių teritorinius vandenius, nes paskutiniuoju metu daug svetimų valstybių laivų žvejuoja visai arti Japonijos krantų. Ypač daug žuvies išsiveža sovietų žvejai. Dabar Japonijos teritoriniai vandenys laikomi trys mylios nuo kranto.

Iki 1962 metų japonų žvejai sugaudavo daugiau žuvies, negu kitos pasaulio valstybės. Tais metais juos pralenkė Peru, kuri pernai sugavo 10 mil. tonų žuvis, Japonija liko su 7.7 mil. tonų ir Sov. Sąjunga sugavo 5.5 mil. tonų.

Japonijai su daug gyventojų ir nedaug žemės, žuvies pramonė yra labai svarbi. Jai vis didesnę konkurenciją daro Pietų Korėja ir Taiwanas. Kai kurios valstybės leidžia Japonijos laivams gaudyti žuvį savo teritoriniuose vandenyse, tačiau už tai Japonija turi sumokėti. Todėl Japonijos žūklės vadovai reikalauja, kad valdžia suvaržytų kitų valstybių žvejus, kad liktų daugiau žuvies patiems japonams.

BELGRADAS. — Jugoslavija ir Kinija pasirašė Pekine naują prekybos sutartį. Derybos užtruko tris savaites.

Paveiksle matoma Aileen Claire kiekvieną savaitę turės parašyti tris straipsnius apie maistą. Didieji dienraščiai spausdins jos pagamintus straipsnius.

AMBASADORIUS BUNKER ATVYKSTA Į WASHINGTONĄ APTARTI PADĖTIES

SAIGONAS. — Komunistų baterijos paleido į Da Nango rezidencinius rajonus raketų salvą, kuri užmušė 13 vietnamiečių civilių ir sužeidė 21. Tuo pačiu metu žuvo vienas korėjietis, dirbęs amerikiečių uoste. Dvidešimt mylių nuo Da Nango šiaurės Vietnamo daliniai puolė amerikiečių marinių pozicijas. Kai kuriems pavyko įsiveržti į stovyklą su liepsnosvaizdžiais granatomis. Priešas neteko 72 kareivių, žuvo 12 marinių ir 30 buvo sužeistų. Nauja amerikiečių ofensyva prie Saigono jau užmušė 123 priešų kareivius.

Britų "invazija" Anguillos saloje

ST. JOHN. — Du britų karo laivai "Minerva" ir "Rothesay" išlaipino 315 parašiutininkų į maistauti pradėjusią Anguillos salą, Karibų jūroje. Britai, suteikdami savo valdomoms Karibų saloms laisvę, pasiūlo sau tik gynybos ir užsienio reikalų tvarkymą. Salos buvo sujungtos į grupes, kad būtų lengviau ir patogiau jas administruoti. Vietnorie tokioje grupėje buvo trys salos St. Kitts-Nevis-Anguilla. Pastaroji, tačiau, užsigėdė pilnos nepriklausomybės ir iš salų federacijos pasitraukė.

Anguilla yra 3 mylių pločio ir 15 mylių ilgumo sala su 6,000 gyventojų. Salos prezidentas Ronald Webster susidėjo su Amerikos gangsteriais, pradėjo planuoti įvairių lošimų casino ir kitas turistų viliojimo priemones.

Britanija pasiuntė specialų komisierių sutvarkyti salos reikalus. Jį išvijo ginkluoti banditai. Tada britai nutarė pasiųsti ginkluotą jėgą.

Salos valdžia turi virš 200 vyrų kariuomenę, tačiau ji nesigynė. Vienintelis salos aerodromas buvo privarytas ožkų, kad britų lėktuvai negalėtų nusileisti. Britai, tačiau lėktuvais nesikridė, o atplaukė laivais ir užėmė svarbiausius salos punktus. Britai žada bandyti išspręsti salos problemas pasitarimais ir derybomis, kad visi būtų patenkinti.

Padėtis prie Suez

KAIRAS. — Šiais metais suėina 100 metų, kai buvo užbaigtas Suezas kanalas. Ši data nebus tinkamai paminėta, nes karas su Izraeliu Suezą kanalą uždarė ir visą padėtį pakeitė. Kanalo administracinis centras buvo Ismailijos miestas. Dabar jis apleistas, žydų artilerija sugriovė 500 namų, 3 bažnyčias, 4 mečetes, 4 ligonines ir 15 mokyklų. Šie skaičiai duodami Egipto. Užsienio korespondentai patvirtina, kad Ismailija yra apgriautas, pusiau apleistas miestas, kur visur matosi karo pėdsakai.

Jeruzalėje nauja Izraelio premjerė Meir turėjo spaudos konferenciją ir korespondentų nuomone, jos pareiškimai buvo dar griežtesni arabų atžvilgiu už mirusio premjero Eshkolio. Ji pasakė, kad Izraelis niekad nesutiks, kad arabai turėtų tokias sienas, kurios savo natūralia padėtimi būtų nuolatine grėsme. Ji paminėjo Golano aukštumas ir Sharm el Sheikh iškyšulį, kur arabų baterijos nuolat grėsė Tiraną sąsiauriui ir Akabos uostui.

Premjerė pareiškė, kad ji mielai važiuotų į Jordaną pasimatyti su Jordano karaliumi. Ji, persirengusi arabų moters rū-

Vis nesibaigias komunistų puolimas P. Vietnamo miestuose ir civilių gyventojų nuostoliai verčia Amerikos vyriausybę vėl apžvelgti visą Vietnamo padėtį. Prezidentas Nixonas pavedė Tautinio Saugumo tarybą padaryti pilną analizę ir duoti jam rekomendacijas. Iš Saigono ryt atvyksta į Washingtoną ambasadorius Bunkeris. Sakoma, kad jis pritarias griežtam Amerikos atsakymui į naują komunistų ofensyvą. Dar prieš prasidedant taikos deryboms Paryžiuje, prezidentas Johnsonas pažadėjo nutraukti š. Vietnamo bombardavimą, jei komunistai nelaikys kareivių demilitarizuotoje zonoje neapšaudys Saigono, Da Nango ir Hue miestų. Amerika savo bombardavimus sustabdė, tačiau komunistai savo pažadų nesilaiko.

Washingtono kalbama, kad prezidentas gali pakeisti ambasadorių Bunkerį, nes jis Vietnamo jau yra nuo 1967 metų balandžio mėnesio. Prezidentas, atėjęs valdžion, prašė Bunkerį kurį laiką dar pasilikti Saigone. Ambasadorius jau nebeįmanas, o darbas Saigone yra įtemptas ir varginantis.

Vokietija domisi komunistų siūlymu

BONA. — Vokietijos užsienio reikalų ministeris Willy Brandtas, atsiliepdamas į Varšuvos pakto valstybių konferencijos pareiškimą, kuriame raginama pačioms Europos valstybėms rūpintis Europos saugumu ir taika, pareiškė, jog toks pareiškimas sveikintinas. Reikėtų sušaukti visų Europos valstybių, — rytų ir vakarų konferenciją, kurioje būtų galima priartėti prie centrinės Europos problemų išsprendimo.

Nors komunistų konferencija aiškiai neminėjo, kad tokioje konferencijoje negalėtų dalyvauti Amerika, tačiau iš pasiūlymo tas aišku. Vokietijos krikščionių demokratų partijos parlamente pirmininkas Rainer Barzel pareiškė, kad be Amerikos negali būti diskusijų dėl Europos taikos ir saugumo.

Ministeris Brandtas pridėjo, kad tokiai rytų-vakarų konferencijai reiktų ilgai ir gerai pasitvarkyti, kad pati konferencija nepažeistų vilčių, kurias į ją turėtų pasaulis, o ypačiai vokiečių tauta.

Brandtas pareiškė dar, kad jėgos pasmerkimas, kurį komunistai siūlo Vokietijai priimti, neturi būti vienašališkas ar sąlyginis. Vokietija pritarė tokiam jėgos pasmerkimui ir jos atsakymui, jei tą patį padarytų ir jos rytų kaimynai.

bais, važinėjo į Jordaną 1947 ir 1948 m. ir slapta buvo susitikusi su karalium Abdullah, dabartinio karaliaus seneliu.

Muz. J. Bertulis muzika
Dail. J. Kiburas dekoracijos
Baletn. S. Velbasis baletas ir šokiai
Jonas Narukynas kostiumai
Anelė Kirvaitytė scenos priežiūra
Juozas Korsakas grimas
Jonas Aukščiūnas, Stasys Juodis,
Antanas Viktoras ir inž. J. Slabokas
Teatro tech. personalas

Alvudo Vaikų Teatras, Alvudo veiklos dešimtmetį minėdamas, stato ANAT. KAIRIO 3-jų veiksmų su muzika ir baletu vaidinimą

DU BROLIUKAI

VAIDINA 34 VAIKAI

Režisierius ALFAS BRINKA

Rež. padėjėja

ALDONA SOBIESKIENĖ

VAIDINIMAS ĮVYKSTA KOVO MĖN. 23 D., SEKMADIENĮ, 3 VAL. PO PIETŲ — JAUNIMO CENTRE
Visus kviečia ALVUDAS

Vytautas Zygas scenos apšvietimas
Inž. V. Andrulis garsų technika
Dr. J. Adomavičius teatro kuratorius
Stasė Petersonienė — teatro administratorė

Bilietai gaunami Marginiuose; Romualdo Urbono krautuvėje; Bridgeport Delicatessen, 3263 So. Halsted Street ir vaidinimo dieną prie įėjimo nuo 11 v. ryto. Bilietų kainos: suaug. 3 ir 2 dol.; vaikams 2 ir 1 dol.

Bufetas veiks nuo 10-tos valandos ryto.

UŽUOMINOS APIE AKIRAČIUS

Naujiųjų vedamasis (kovo 7 d.) "Gairių neturintis jaunimas" tiksliai išsklėdė mano kartos (trisdešimtmečių) taip jau vadinamųjų akiratininkų nepagrįstą pasipriešinimą organizuotai lietuviškai išeivijai. Naujienos sako: "Mokslo faktų jie prisikrovė didžiausias krūvas, bet tos faktų krūvos jiems nepraleidžia šviesos. Jie kalba apie santarą, bet jie negali rasti bendros kalbos nei su viena Amerikoje veikiančia ideologine ar politine grupe".

Beje, šis akiratininkų žvilgsnis nuo mokslinių bei intelektualinių aukštumų yra tik poza. Kodėl?

Kai neturima tikėjimo, ieškomas naujas. Gamta nepakenčia tuštumų. Šiandien akiratininkams, įsitvirtinusiems Amerikos universitetuose, valdžios įstai-gose ir privačiose firmose, tikėjimu yra virtęs tariamasis mokslinis objektyvumas.

Mokslinis objektyvumas specialiam mokslui yra būtinybė. Psichologini mastu žiūrint, tai yra savęs kritika ir teisingas įvertinimas. Bet tai nėra mokslo turinys, o tik būdas. Mokslo turinį sudaro sąmoningumas. Tik sąmoningumas nustato objektyvumo lygį ir ribas.

Blėstant lietuviškam sąmoningumui išeivijoje, pradeda abejoti viskuo, kas yra lietuviška. Ir tuomet susidaro savotiškas sportas iš visko šaipytis. O tai, pavyzdžiui, daro akiratininkai. Atsiprašaus, ne iš visko. Nefiečiamomis šventomis karvėmis yra jie patys ir jų draugai bei giminės.

Tačiau tas perdidelis kritiškumas tėra praeinamas dalykas. Dar dešimtmetis ir nebebus tų vyresniųjų, iš kurių būtų galima juoktis. Savo darbuose mano karta visiškai nusistos: vienas kitas taps pilnu profesorium geruose universitetuose, vienas kitas gaus atsakomąją antrąją postą valdžioje, vienas kitas taps savarankiška stambesniu prekybininku. Jie gins "status quo" ir dėl neypatingos vaizduotės bei kūrybingumo, kas šiaandien matosi iš Akiračių, atsistos Amerikos konservatorių pusėn.

Bendrai paėmus, lengviau griauti negu statyti. Užtat būtų lengva suminėti prieš ką yra išėję Akiračiai. Bet už ką jie

pasisako — yra sunkesnė problema.

Nesigilinant į atsitiktinius akiratininkų įtikėjimus, galima pasakyti, jog Akiračiai atstovauja koegzistencijos pažiūrą: lietuvių tauta išeivijoje yra vakariečių orbitoje, o krašte rusų orbitoje, greito Lietuvos išlaisvinimo nebus, o šiaandien reikia ieškoti bendros kalbos su komunistais lietuviais.

Paviršutiniškai žiūrint, ši pažiūra atrodo savaimeinga bei sąmoninga. Tačiau iš arčiau pažvelgus ji darosi lėkšta. Vakarų, t. y. Amerikos, ir Rusijos sferų pasidalinimas yra prasmingas tik šių jėgų politikai. Visos kitos mažesnės jėgos nori išvengti šios polarizacijos ir ieško savo kelio. Blogiausia padėtis yra Vokietijoje, kur ši polarizacija yra dirbtinai suskaldžiusi tautą. Vokietijos uždavinys yra susijungti ir nugalėti polarizaciją. Beje, ji pati tai padaryti negali. Gal būt, kai kiniečiai privers Rusiją pilnai susidėti su kapitalistiniu pasauliu, kai, žodžiu, atsiras kita polarizacija, tuomet Vokietija susijungs. Tuomet nepriklausomam gyvenimui, vėl kils rusų pavergtos tautos.

Mums lietuviams Vakarų ir Rytų pasidalinimas yra likiminė nelaimė. Gi mūsų jėgose yra mūsų pasiryžimas išlaikyti savo tautą krašte ir išeivijoje, ieškoti vieningo lietuviško sąmoningumo. Sąmoningas lietuvis šiaandien nedalins lietuvių į komunistus ir demokratų, bet ieškos savo tautai visokeriopos naudos.

Taigi lietuviai nėra skilę į marksistus ir laisvuosius, kaip kad sako Akiračiai. Čekoslovakai irgi nėra skilę į čekus, slovaksus ir anti čekus, anti slovaksus. Lietuvių tautos tikslas kaip ir kiekvienos tautos yra būti nepriklausoma. Vakaruose mes tai laisvai galime reikšti, nors vakarai mūsų neklauso. Bet pagaliau mes tai darome ne Vakaram, o sau patiems, kad palaikytumėm tautinį sąmoningumą.

Šis neužtenkamas tautinis sąmoningumas ir yra visa Akiračių bėda. Tačiau Akiračiai tėra tik simptomai. Tikroji bėda yra mano kartos nubendruomenėjimas nuo savo visuomenės. Mano kartai tokių Akiračių kaip tik nereikia. Nereikia nubendruomenėjimą demonstruoti ir

lyg tai pateisinti. Reikalingi tokie akiračiai, kur žmogus visuomenėtu. Šiaandien klaidingi yra akiratininkai, o ne visuomenė. Ne jų mokslas bei platesnis žvilgsnis nutolino juos nuo lietuvių visuomenės, bet nepakankamas sąmoningumas ir nepagrįsta arogancija. Žydų intelektualai, daugiau išsilavinę už musiškius, garsesni ir įtakingesni Amerikoje, nėra nutolę nuo savo visuomenės. Nežinau jų nei vieno leidinio, kur jie plūstų savo visuomenę, bendrines organizacijas ir t. t.

Jau išleisti penki Akiračių numeriai. Juose per daug nepakantų, kas jau mano charakterizuota tik poza. Ar tikrai Akiračių redaktoriai nesuranda nie-

ko konstruktyvesnio? Dar tokie penki numeriai ir nepakantų pikantiškumas atsibos ir tokio skonio mėgėjams.

Akiračių tikrasis uždavinys būtų išsakyti kas tai yra būti lietuviu išeivijoje. Mūsų kelios kartos išeivijos ištirpo. Ar ir mes nepajėgsime atsispirti? Akiračiai turėtų kovoti su lietuvių tikraisiais priešiniais, o ne tariamais. Lietuvių bėda didžiausias priešinys yra provinciališkumas. Ginklas prieš jį ir yra tikras intelektualizmas, lietuviškaiariant — įžvalgumas.

Akiračiai gali pakilti. Nuo jų pačių priklauso. Jie tik patys gali nugalėti savo menkavertiškumo kompleksą.

Juozas Nendriūnas

MIAMI, FLORIDA

Vasario 16-tos minėjimas, aukos bei aukotojai

Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimas mūsų kolonijoje buvo gana sėkmingas. Tatai geriausiai liudija surinktos aukos. Štai aukotojų sąrašas:

Po \$25 aukoto: Dan Kuraitis, Mr. ir Mrs. V. P. Yankus, Mr. ir Mrs. Peter Silas, Mr. ir Mrs. Bukaveckas ir Catherine Jeznis.

Po \$20 — Sandaros 52-ra kuopa, Adolfas Kamarauskas, ponai Gus (J), ponai (Peter) Medeliai ir Aleksandra Savolskis;

Po \$16 — ponai Stongvilai;

Po \$15 — SLA vietos kuopa.

Po \$10 — kun. Jonas Baksys, Jonas Savalionis, Antanas Die-monas, Mr. ir Mrs. Algirdas Brazis, Mr. ir Mrs. A. Telsinskas, D. Brauklys, Kaulakių šeima, J. Bartusis, Joe Brown, Mr. ir Mrs. J. Valys, Mr. ir Mrs. J. Liudžius, Stella Kodis, kun.

Francis Juras, Mr. ir Mrs. A. Alekna, Mr. ir Mrs. Valužis, K. Kudotas, Mr. ir Mrs. Norbutas, Moterų Sąjungos 18 kuopa, Mr. ir Mrs. L. Stasiulis, A. L. Rudinskas, Ant. Ružys, Helen Tito ir Emily Sievers.

Po \$6 — Mr. ir Mrs. S. K. Butnis, Mrs. A. Mockus.

Po \$5 — Sofija Druzilauskas, Vladas Klemka, prelatas Jonas Balkūnas, kun. Andrew Senkus, Kazys Kudukis, Jeronimas Landsbergis, Valerija Norvaišienė, Stefanija Jezeraki, Ona Kaulakienė, Florent Rodgers, S. Yazpeltas, T. Negenskas, Mr. ir Mrs. P. K. Kebliński, Mr. Justinas Mischik, S. Zaveckas, Josephine Kriscunas, Rose Jawars, Mr. ir Mrs. J. Ratkus, Marcela Garolis, M. Zemaitienė, Jonas Šeštakas, Bronius Sergautis, W. P. Zeas, Petras Pocius, Adomas Noreika, Mr. ir Mrs. Victor Kraus, Rozė Paulauskas, Emulija Zemaitis, Mary Adams, Povilas Kraučiuskas, Dominikas Slivinas, Jonas Banys, Mr. ir Mrs. J. Verbela, S. Dravinskis, Mr. ir Mrs. J. Nevis, Mrs. J. Jazbutienė, Mrs. M. D. Dapkus, Mr. ir Mrs. A. M. Augins, A. Zali-duonis, Mr. ir Mrs. Miškinis, Mr. ir Mrs. W. Jakštas, J. Warsiacas, J. S. Reedy, A. Malinauskas, Mr. Peter Bukis, V. Rušinskas, Mr. ir Mrs. V. Semoška, Mr. ir Mrs. Sapenas, Jadvyga Tubelienė, Mrs. Novaisaitienė, Mr. Vildžius, Mr. Grikonis, Peter Katen, Mr. ir Mrs. J. Bauza, Mr. Peter Stevens, Peter Skikūnas, Mr. ir Mrs. Paknis, Anna Navickas ir Anita Karns bei Raymond Paul.

Po \$3 — E. Varinauskienė, Marijona Totoraitis, Mrs. Kauras, Mrs. O. Rauktis; po du dolerius ir po dolerį aukoto 20 žmonių.

Dar vienas žmogus paaukojo \$10, vardo neužrašydamas.

Iš viso šiemet surinkta aukų \$906.

Visi pinigai pasiųsti į ALT Centrą.

Elena Verbela

Pats naujausias vokiškas Opel GT. Amerikoje jį pardavinėja Buicko pardavėjai.

NAŠLIŲ KLUBO GRAŽUS PARENGIMAS

Chicago's Našlių Našliukų Draugiško Klubu balius įvykęs šeštadienį, kovo 15 d. Hollywood salėje buvo gausus publika bei visapusiškai gerai nusisekė. Susirinkusieji klubo nariai ir malonūs svečiai turėjo progos Jurgio Joniko orkestro grojant smagiai pasižinti. Daug kam išdalinta naudingų dovanėlių.

Baliaus komisija Bernice Zemgulis, Anna Condux ir Kasper Kriščiūnas su savo svečių patarnautojais puikiai atliko jiems skirtus darbus, visi atsilankiusieji buvo patenkinti.

Kiekvienam įeinančiam salėn prie krūtinės prisegta didoka panaši į rožę žalia gėlė. Tai reiškia, kad mes klubiečiai našliukai su našliukėmis

ir mūsų svečiai atšventėm airių patrono švento Patriko dieną, kuri pasitaikė pirmadienį, kovo 17 d.

Jau priartėjo mielas, bet neramus pavasarelis. Gal tad ir mūsų našliukai su našliukėmis, pamiršę žiemos parengimus salėse, pradės krauti lizdus šeimyniškam gyvenimui atkurti.

Taigi linkiu visiems geriausios sėkmės. A. Jusas

"NAUJIENOS" KIEKVIENO
DARBO ŽMOGAUS
DRAUGAS IR KIEČULIS

Pakeis laikraščio vardą

Chicago American baldžio 28 d. "persikrikštytys" ir pradės vadintis "Chicago Today". Be to, jis pakeis ir savo formatą bei bus padarytas kitos pakaitos.

BAGDADAS. — Irake iškilmingai buvo palaidotas arabas partizanas, žuvs, kai jis su kitais puolė Izraelio lėktuvų Zūricho aerodrome. Dabar jo kūnas buvo Šveicarijos perduotas Irakui. Jį palaidojo, kaip didelį herojų.

A message to those
Americans who don't
happen to think
the land of milk and
honey is going all sour.

Our country is in a strange mood these days.

Uncertainty surrounds us. So what can you do about it? Well, first of all, maybe you should take a long, hard look at this country of ours. Maybe we should look at our healthy side as well as our ills.

And maybe, just maybe, you'll find we're not all that bad. Sure we have our problems. And they're not going to go away if you just stand along the sidelines as a spectator.

But they might start to go away if you seriously want to do something for your country.

A U.S. Savings Bond is one way. Let's say you fork over \$18.75 of your hard-earned cash. Through a Payroll Savings Plan where you work, or at your bank. That will give you

a Bond that's worth \$25.00 in just 7 years. If you did that every month you'd stash away quite a nest egg for yourself.

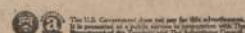
And so would your country. Your country would be economically stronger to find remedies for some of the headaches we have. While it's preserving something called freedom.

Something that's hard to appreciate. Until you lose it. Savings Bonds now have a new high interest rate of 4 1/4%. And buying them gives you the privilege of also buying the even higher interest 5% Freedom Shares in combination.

However you look at it, it simply makes a lot of sense to invest in your country. After all, it's the only country you've got.

Take stock in America
Buy U.S. Savings Bonds & Freedom Shares

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

Is pirmo žvilgsnio gali atrodyti, jog tai yra modernaus meno kūrinys, bet tikrovė yra kitokia. Frankfurte vokiečiai goni didelio medžio žakas, o nuotrauka daryta plataus kampo kamera.

LIETUVIAI KARŠTUOSE ŠALTINIUOSE

Kas mūsų žmones į Hot Springs traukia?

Sekmadienį einant į Court gatvės kalnį, priešais pasitiko garsiai lietuviškai klegėdamas beateinas pusės tuzino tautiečių būrelis; toliau prie Franko Mickaus dviejų aukštų apartamentinio namo kampo bestovį ir besišnekučiuoją dar kiti trys tautiečiai. Tai vis atvažiavusieji voniose pasimaudyti. Iš "autochtonų", tai yra jau iš seno čia gyvenančių, vien Court gatvelėje ko ne prie vienas kito gyvena ir savo namus turi Frank Mickus (dvejus namus); viena senutė su keturiais šunimis, kurie kiekvieną praeivį aploja, o čia rašantįjį vieną vakarą buvo net apsupę; Mrs. Helen Bernotas, trijų aukštų namas; toliau Gestautas turis tris, o gal ir keturis namus iš eilės, ir Andreikis. Už jo prie pat skardžio namas, atsidūręs pavojuje: lietus papirovęs ir išvertęs skardį sutvirtiną betoną sieną. Tas namas nebe lietuvių. Gatvelė neilga, bet tikrai lietuviška. Čia nameliai paprastoki, bet nepretenzingiems "kumpelninkams" visais atvejais tinkami ypač kainų atžvilgiu. Mickus už viskuo aprūpintus kambarius — su dujų virtuvėle, šaldytuvu ir dujų apšildymo krosnele skaito tik po 35 dolerius mėnesiui, o su privačiais patogumais, tai yra toiletu ir vonia tik \$50! "Sezonu" metu padieniui samdant esą kiek brangiau, o tas sezonas yra šiuo metu, bet lietuviai nėra airišiai ir čia atvažiuoja sveikatos pasisemti, o ne arklų lenktynėse išsisemti.

Kita lietuvių šiek tiek primaišyta yra Prospect avenue, kuri čia skaitoma pati geriausia rezidencinė gatvė. Prospect tęsiasi per daugiau kaip mylią Hot Springs Vakarinio kalno (West Side Mountain) paskardžiu ir visa gatvė iš šiaurės pusės yra kalno ir jo šlaito augančių pušų medžių miško apsaugota nuo šiaurinių vėjų ir šalčio. Čia yra

daug puikių rezidencijų su erdviais kiemais ir vešiais medžiais. Iš lietuvių geriausia rezidencija čia turi Juozas ir Ona Mironai, pirke už grynus pinigus iš kurio tai buvusio Hot Springs mero senutės našlės. Tuojau už jų ir Dr. Benedikto namo savo namuose gyvena Jonas Šlegaitis su šeima, Sakalas, Dr. Minginas, Ona Allen, Mackevičius (buvęs žinomas duonos kepkėjas Čikagoje). Dar yra vienas, ružavos spalvos svetnamis su užrašu "Biruta". Kiek nuotoliau nuo Prospect, 132 Chapel street, įsigijęs namus ir bebaigiąs įrengti svetnamį "Palangą" kitas naujas ateivis P. Petrušionis.

Lietuvių, kaip Kresnų bubelio putroje, būtų galima ir daugiau prigrabiųti, jei kas daug pastangų padėtų. Pavyzdžiui, Nikas užsiveda į Senior Citizens klubą, ir ten mus lietuviškai užkalbina Mrs. Grabauskas, maloni senyvo amžiaus amerikietė lietuvaitė. Ji mums papasakojo, kiek lietuvių jau turi įsigiję nuosavybes prie Hamiltono ežero, kurs randasi per penketą mylių už Hot Springs miestuko ir yra viena ir gražiausių vasaros atrakcijų vietiniams ir turistams.

Zemaitis žemaitį iš tolo pamato

Ką daug apie Hot Springs lietuvių gali pasakyti vieną savaitę čia pagyvenęs svečias, kuomet nedaug daugiau, o kartais nei tiek negali pasakyti net patys vietiniai "čiabuviai".

Kokie paviršutiniai čia savitarpiai santykiai, daug pasako

mano paties patyrimas. Radęs tuos pačius namus ir tą patį numerį, kuriuo čia gyvena mano senas bičiulis Nikas, atidarau to namo išorines duris, įeinu į koridorėlį, kur iš abiejų pusių būvo durys į kambarius. Kadangi jokių užrašų nėra, pabeldžiau pirma į kairės, paskiau į dešinės pusės duris. Prasivėrė kairės pusės durys ir žmogus garsiai rūsčiai paklausė "What are

you looking for?" Žinodamas, kad atėjau lietuvių ieškodamas, lietuviškai atsakiau klausimu į klausimą: "Kur čia gyvena Nikas?" Vietoj atsakęs žmogus visiškai nejuokais gražiausiai žemaitiškai ėmė barti, girdi, "Vor nežina, kad reik eiti į opisą? Ko čia kap dornios po kalidorius londžioji".

Pažinęs tikrą savo tautietį, atkirtau tokiais pat žemaitiškais žodžiais su magaryčiomis, užtrenkiau duris ir nuėjau to afiso ieškoti ir "landlordui" apskusti jo neraluotą nuomininką.

Namo kampe buvo antros durys ir didelis langas, bet jokio "ofiso" nė ženklo nebuvo. Kitų durų nesimatė. Staiga tos durys atsidarė ir pro jas galvą iškišo tas pats žmogus: Čia, girdi, yra ofisas, prašom, prašom į vidų! Ir ką pasakysite! Kai po karštokos abipusės introdukcijos susipažinome, pasirodė ne tik puikus, nuoširdus žmogus, bet ir artimiausias kaimynas iš gimtosios šalies kiles: iš Rumšaičiams gretimai Laumių kaimo kile! Senas senas ateivis nuo šio šimtmečio pradžios.

Šis vyras galimas imti visų čia gyvenančių lietuvių santykių pavyzdžiu. Jie čia gyvena absoliučiai nuo kito kito nutolę, išsimėtę, neorganizuoti, neturi jokio savo klubelio, kuopos ar draugijėlės; net ta pati Bendruomenė Hot Springs lietuvių pražiūrėjusi, nors vien naujųjų ateivių čia jau yra tiek, kad

visiems valdybos titulams užtektų po kandidatą ir eliniamis nariams dar keletas liktų.

Turint galvoje, kad Hot Springs rezortas yra lietuvių vis labiau pamėgiamas ir dėl to reikia laukti jų čia daugėjimo, o ne mažėjimo, tokia ar kitokia organizacija turėti yra būtina ir tik stebėtis reikia, kad iki šiol tokios nėra. Nors lietuvių yra per daug individualistai, tai yra nemėgsta būriuotis, o kai susitrenkia duris ir nuėjau to afiso ieškoti ir "landlordui" apskusti jo neraluotą nuomininką.

Visokių žmonių yra, tik ne visokių reikia

Išsikalbėjus su čia jau gyvenančiais, jie prisipažįsta — vieni juokais, kiti rimtai, kad čia lietuviams reikalingi trys profesionalai — daktaras, graborius ir kunigas. Dėl daktaro jie rūpesčio nebeturi, nes čia apsigyveno į pensiją pasitraukęs Dr. Zenonas Minginas. Graborium, sako, tegul mirusieji patys pasirūpina, nes gyviems toks profesionalas nereikalingas ir nepageidaujamas. Vienas "dypukas" kunigėlis dažnai savo kadilaku čia pradeda iš Chicago kankytis, bet jis čia medžioja ne moritūrą (mirtingųjų) dūšias, o jų palikimus, dėlto viešai ne nesirodo. Sako, testamentą perrašyti ilgiau trunka kaip misijas pravesti, dėl to pastarosios nebėra laiko.

Arklų lenktynių metu čia privažiuoja visokio svieto iš viso svieto. Ypač ant arklų galvas yra prasimušę anglo-sakšiekiai amerikiečiai. Bet, pasitaiko ir vienas kitas lietuvis. Pavyzdžiui, prieina vienas sportiškai apsirengęs, geru sportiniu automobiliu atvažiuojęs amžiumi ir išsilaukymu dar pavydėtinai gerai atrodantis vyriškas, pasisako turįs "svarbių reikalų" pasikalbėti ir išpasakoja savo titulus kviečia pasiklausti jo naujosios kūrybos, ir be tolimesnių ceremonijų iš kišenės ištraukęs kelis sąsiuvinius, ima skaityti kažkokią sentimentišką limoniadą, be pradžios ir galo, kurio nesulaukęs pertraukiau nusistebėdamas, kad čia Amerikoje, kur tokio amžiaus vyrai rimtą darbą dirba, kaip tai išėina, kad jis rašinėja eiles, kurių tikriausiai niekas nespausdins.

O, girdi, jis nė nereikalauja, kad kas spausdintų; jis pats savo veikalus išleisias ir išskleidė dar kelis tokius sąsiuvinius. Aš kitaip manysias visą jo kūrybą išklaukęs, tad turįs klausytis, o jis skaitysias.

— Bet iš ko gi gyvenate? —

paklausiau, norėdamas nutraukti skaitymą.

Nesirūpink, aš gyvenu iš labai turtingos milijonierės ir man pinigų yra kaip šieno! — įtikinėjo man negirdėtos profesijos profesionalas, bet pats matydamas, kad tokia "profesija" iššaukė nebeuslepiamą pasikoktėjimą, jis papildė esąs inžinierius, architektas, ir kalnų geologas, pristatęs "tūkstančius" namų ir rūmų, vadovavęs uranijaus kasimo ekspedicijai, bet nebuvo įvertintas, tad metęs ir dabar esąs poetas. "Kai apie mane rašysi, parašyk, kad inžinierius, architektas ir poetas", įsakmiai pasakė, "bet mano pavardės nepasakius. Visokių yra žmonių, visokių reikia, bet dėl dviejų pastarųjų žmonių kategorijų reikalingumo labai atsiprašu..."

Pirmieji lietuviai pionieriai

Nors naujausias ateivis Karštuose šaltiniuose, bet pirmuoju pionieriu pavadintas yra medicinos daktaras Zenonas Minginas, nuo pernai rudens čia apsigyvenęs ir jau trejus namus įsigijęs Vienas, baltas stūksas 2 aukštų namas su dideliu sklypu kiemo ir su parkeliu kalno atšlaitėje yra adresu 620 Prospect avenue; kitas ką tik pirktas, intensyviai remontuojamas solidus mūrinis namas adresu 605 Quapaw avenue paraleliai su Prospect ave.; trečią penkių kambarių vasarnamį įsigijęs prie Hamiltono ežero, kur gyvena jo žmona su sūnumi, o jis pats — iš daktaro išsivystęs realistinis — dirba ir per išistą savaitę gyvena savo iš privačių rezidencijų į apartamentus perdirbamuose namuose.

Pionierių iš tolo pažinsi. Eidamas Prospect avenue jau iš tolo pamatai dideliame kieme eilėmis susodintą užvestą sodelį: aikštės pakraščiais šiaurinės eglaitės, rožių kelmelių ilgose eilės ir kokių ten dar dekoratyvinių medelių bei augalų, o kiemo viduryje išsididžiai galūnės aukštyn stiepia kelios obelaitės, kriaušės, slyvai ir t. t.

Sodas man pagelbėjo čia įsikurti, prisipažino Dr. Minginas, pasisakydamas buvęs pats pirmasis lietuvis, kurs Lemontė, Ill., nusipirkęs 8 akurus žemės, joje pasistatė pirmąją lietuvišką bakūžę, užaugino vaismedžių ir dekoratyvinių medelių sodą, vėliau "parsiviliojęs" gerą kaimyną Bagdanavičių drauge su juo išvedė kelių ir netrukus jų pavyzdžiu pasekė ėmė keltis į Lemontę daugiau lietuvių. Pagaliau jis savo ūkį išskaldė sklypais ir išparduodamas lietuviams ten įsteigė jau plačiai girdėtą Subdivision Lietuva. Beje, Dr. Minginas jau prieš keletą metų pagarsėjo per savo didvyrišką sūnų Jonuką, kurs išgelbėjo 8 Lemontės pradžios mokyklos mokinių gyvybę su-

Kanados premjeras Pierre Trudeau parodė jaunuoliams, kad jis gali pašokti bet kokį šokį, kokį jaunieji gali šokti. Kairėje jis šokdina stambesnę ir vyresnę moterėlę, o dešinėje jis rodo jaunai poniai, kaip iš tikrųjų reikia kojas pastatyti kiekvieno fakto metu.

spėdamas tuos vaikus suvartyti po kažkokio išvirtusio didžiulio medžio, paskutiniu momentu juos pašalindamas nuo kalvos be vairuotojo riedančiam sunkvežimui iš kelio.

Dr. Minginas Hot Springs lietuviams yra gera pagalba būdoje, nors ir nebesiversdamas medicinos praktika, bet patarimais iš sveikatos srities. Čia truputis iš jo profesinės biografijos:

Iki Lietuvai atgaunant Vilnių, buvęs Kauno Savivaldybės Ligonų Kasos gydytojas; nuo 1939 m. rudens Savivaldybės ligoninės Vilniuje direktorius, Raudonojo Kryžiaus Antakalnyje skyriaus ir Ligonų kasos ambulatorijos vedėjas; priešams okupavus Vilnių, Kauno Savivaldybės Poliklinikos skyriaus vedėjas. Pats traukus į Vakarus buvęs Gdynės DP stovyklos ir Bad Segeberg DP stovyklos gydytojas; atsikėlęs į Chicago dirbęs iki internship atlikimo pabaigos

Dr. Zenonas Minginas

BALFAS IŠSIRINKO VALDYBĄ

Balfo direktorių taryba, seimui pasibaigus, kovo 16 d. turėjo pirmą posėdį šv. Kryžiaus parap. klebonijoje, kurio metu išrinkta Balfo centro valdyba ir dvi komisijos. Valdybon išrinkti: pirm. kun. Vaclovas Martinkus, pirm. pavaduotoja — I vicepirm. — dr. Elena Armanienė, vicepirm. — Stasys Dzikas, Bronė Spudienė ir dr. Antanas Škėrys, nac. sekr. — Albinas Dzirvonas, izd. — Antanas Senikas ir sekr. — Juozas Bagdonas. Finansų komisija — Adolfas Babilūnas, Marija Rudienė ir Dalia Bobelienė. Stipendijų komisija — Marija Rudienė, kun. dr. Feliksas Gureckas ir Vytautas Kasniūnas. Be to, nutarta į Vasario 16 gimnazijos globos kuratoriją paskirti Balfo atstovą.

Posėdžiu pirmininkavo Albinas Dzirvonas, sekr. K. Bružas.

Loretos ligoninėje, paskui per 10 metų iki pensijos buvęs Central Community Hospital medik. direktoriaus žymaus chirurgo Dr. Algirdo Maciūno asistentas. Jo sūnus Jonukas, dabar Jonas, studijuoja Arkansas College netoli nuo namų.

(b. d.) J. Pr.

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE" — TURI GERIAUSIA PASISEKIMĄ BIZNYJE

QUARTERLY DIVIDENDS

5 1/4%

CERTIFICATES
(Six Month Minimum)
minimum \$10,000 or larger
in multiples of \$1,000

4 3/4%

PASSBOOK
ACCOUNTS

STANDARD
FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
Archer at Sacramento Chicago 60632 VI-7140

ASSETS OVER \$138,000,000
RESERVES OVER \$11,500,000
(more than twice legal requirements)

HOURS: Mon., Thurs., 9 a.m.-5 p.m.; Tues., Fri., 9 a.m.-4 p.m.; Sat., 9 a.m.-12 noon
Wed. — no business transacted
AMERICA'S LARGEST LITHUANIAN ASSOCIATION

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmą, jie padeda jums pasiekti asmeninius jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti gerą apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuostabių naudų nuo mėnesio pirmos.

5 1/4%

MOKAME VIENERIŲ METŲ \$10,000 AR DIDESNIEMS CERTIFIKATAMS

4 3/4%

TAUPYMO KNYGELIŲ SĄSKAITOMS

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. HA 1-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

KNYGA - GERIAUSIA DOVANA

TIEMS, KAS NORI ŠVENTEMS DUOTI GERŲ DOVANŲ, SIŪLOME PASIRINKTI ŠIAS KNYGAS:

1. Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS II t., 336 psl. \$5.00
2. Juozas Liudžius, RASTAI, 246 psl. \$3.00
3. M. Žolčenka, SATYRINĖS NOVELĖS, 199 psl. \$2.00
4. Liudas Miksys, IŠ ISTORIJOS ŪKANŲ ATEINA LIETUVA, 699 psl. \$12.00
5. Juozas Kapačinskis, ŠIAUBINGOS DIENOS, 376 psl. \$4.00
6. J. Augustaitis, ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA, 154 psl. \$1.50
7. Prof. V. Biržiška, SENŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, du tomai, 207 ir 225 psl. \$2.00 ir \$3.00
8. Marius Kečlikis, ŠVENTADIENIS UŽ MIEŠTO, 356 psl. \$5.00
9. St. Keirys, LIETUVA BUDO, 416 psl. \$2.00
10. Vl. Mingėla, KUN. ANTANAS MILUKAS, jo gyvenimas ir darbai, \$6.00
11. Adomas P. Jasas, BŪK PALAIMINTAIS, \$3.00
12. Dr. Antanas J. Gussen, DANTYS, 158 psl., minkštasis viršelis \$2.00, kietasis \$4.00
13. Juozas Švaisas, PETRAS ŠIRVOKAS, 228 psl. \$2.00
14. Henrikas Radauskas, EILERAIČIAI, 239 psl. \$5.00
15. Mikas Petrauskas, EGLĖ ŽALČIŲ KARALIENE, \$5.00
16. C. R. Jurgėla, HISTORY OF THE LITHUANIAN NATION, \$10.00
17. Petronėlė Orintaitė, KA LAUMES LĖMĖ, 236 psl. \$3.00
18. Kipras Bielinis, TERORO IR VERGIJOS IMPERIJA, 310 psl. \$1.00
19. Dr. J. B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT, 211 psl. angliškai \$4.00
20. Pranas Ališas, MARTYNAS JANKUS, biografija, 294 psl. \$4.00
21. Stasys Sentvaras, AUKOS TAURE, lyrika, 152 psl. \$2.50
22. V. D. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, 416 psl. \$6.00

Šitas knygas galite įsigyti "Naujienų" ofise arba gauti paštu, atsiumę nurodytas sumas čekiu arba money orderiu, adresu:

"NAUJIENOS"

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
in Chicago \$18.00 per year, \$10.00 per
six month. \$5.50 per 3 months. In
other USA localities \$16 per year,
\$8.50 per six months, \$4.50 per
three months; Canada \$18.00 per year;
other countries \$21.00 per year.

10 cents per copy, 10¢ a week.
Dienraščio kainos:
Chicagoje ir priemiestiuose
metams \$18.00
pusei metų \$10.00
trims mėnesiams \$5.50
vienam mėnesiui \$2.00
Kitose JAV vietose:
metams \$16.00
pusei metų \$8.50
trims mėnesiams \$5.50
vienam mėnesiui \$2.00

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo
9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Zimanas mulina lietuviams akis

Genrikas Zimanas, nepriklausomoje Lietuvoje buvęs mokytojas, o vėliau rusų paskirtas Vilniuje leidžiamai "Tiesai" redaguoti, ir toliau tebemulkina lietuviams akis. Sąryšyje su okupuotoje Lietuvoje suvaidinta rinkimine komedija, Zimanas paliejo daug vendens, pridarė putų ir dabar bando skaitytojus įtikinti, kad ne tik Lietuvoje, bet visoje sovietų imperijoje veikia pati demokratiškiausia demokratija.

Ižanginiame, pavadintame "Socialistinė demokratija", Zimanas pasakoja, kad "vietinių tarybų deputatų" rinkimai padarė vietines tarybas pačiu "masišiausiu" valdymo organu. Nei viename sovietų valdžios organe nedalyvauja tokios didelės masės žmonų, kaip "vietinių tarybų rinkimuose". Nepaprastai didelės masės dalyvavo "kandidatų" iškėlime (taip jis vadina rusų nurodymą, kuriuos kandidatus įrašyti į "rinkiminį sąrašą"), o dar didesnės masės dalyvavo "rinkimuose".

Vietinių tarybų "rinkimų sąrašuose" buvo įrašyti tiksliai vienas komunistų paskirtas kandidatas, todėl praėjo sekmadienio "rinkimuose" daugiausia balsų gavo komunistai. Visi už juos balsavo, nes balsuotojams nebuvo už ką balsuoti. Jokio kito kandidato nebuvo. Toms pačioms pareigoms komunistai jau galėtų pastatyti bent porą komunistų, kad žmonės bent būtų galėję pasirinkti, kuris iš tų dviejų yra geresnis, padoresnis, bet to nedrįso padaryti. Jie "išskėlė" patį geriausią, suvarė žmones "rinkiti", ir visus balsus "rinkėjai" atidavė už patį geriausią kandidatą. Zimanas džiaugiasi tokiais "rinkimais" ir tuo faktu, kad Lietuvoje esanti pati "demokratiškiausia demokratija".

Jau minėtame kovo 16 d. ižanginiame jis rašo:

"Mūsų šalyje visus reikalus tvarko darbininkai, valstiečiai, inteligentai. Čia pasireiškia tikroji demokratija, kuriai nėra vietos buržuazinėje santvarkoje. Tai šia socialistinę demokratiją turėjo galvoje Leninas, kada jis rašė žodžius, jog Tarybų valdžia milijoną kartų demokratiškesnė už pačią demokratiškiausią buržuazinę respubliką, kad proletarinė demokratija milijoną kartų už bet kurią buržuazinę demokratiją".

BENDRADARBIAVIMO PINKLĖS

Iš LKDS pirm. Algirdo J. Kasilaučio kalbos
Čikagos krikščionims demokratams

Š. m. kovo 1 - 2 dd. Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos vadovybės nariams lankantis Čikagoje, Sąjungos pirmininkas ilgesnį kalbą pasakė Čikagos krikščionims demokratams. Joje jis palietė aktualiausias šiandienos politinio ir visuomeninio gyvenimo klausimus. Čia dedame kalbos dalį, liečiančią bendradarbiavimo su pavergtuoju kraštu klausimą.

Bendradarbiavimo klausimas yra ypatingai svarbus, nes jo žala šiandien jau aiškiai matoma. Jis nėra tik lietuvių ar lietuviškas fenomenas. Ši problema egzistuoja visam Vakarų pasaulyje. Politinėje lietuvių emigracijoje jis reiškiasi

Jeigu kraštą valdo "darbininkai, valstiečiai ir inteligentai", jeigu jie visus reikalus tvarko, tai kodėl okupantas bijo pasauliui parodyti, kaip tie inteligentai viską pavyzdiną tvarko? Kodėl rusai neleidžia Lietuvon nuvažiuoti Amerikos lietuviams pamatyti, kaip tie valstiečiai ir inteligentai viską tvarko? Kodėl nepakviečia Amerikos lietuvių pasižiūrėti, kaip visoje Lietuvoje vedami "rinkimai" ir vietines tarybas?

Jeigu jau proletarinė demokratija yra milijoną kartų demokratiškesnė, už pačią demokratiškiausią buržuazinę demokratiją, tai proletarams toje Lenino demokratijoje turėtų būti linksma gyventi. Jiems nereikėtų rūpintis kasdieninio gyvenimo problemomis. Bet visi žinome, kad lietuviui proletarui kasdien kyla klausimas, kodėl proletaras rusas turi daugiau teisių, negu proletaras lietuvis? Kodėl Rusijos proletaras atėjo į Lietuvą ir įsakinėja Lietuvos proletarui, ką jis turi "išskelti" kandidatų į "vietines tarybas", o lietuvis proletaras neturi teisės vykdyti į Rusiją ir įsakinėti, ką rusas turėtų rinkti?

Kai Rusijos proletaras bandė panašiai įsakinėti Jugoslavijos proletarui, tai Tito kirtė rusui į nosį ir liepė važiuoti namo. Kai Rusijos proletaras bandė panašiai įsakinėti Lenkijos proletarui, tai Gomulka patarė rusui važiuoti namo ir rūpintis savo reikalais. Kai rusas proletaras bandė panašiai įsakinėti čekui, tai Dubčekas nepanoro jo klausyti. Kodėl lietuvis proletaras privalo klausyti ruso?

Jeigu jau toje "demokratiškiausioje demokratijoje" visi lygūs, tai kodėl lietuvis proletaras, visą dieną malęs cementą, turi po valandą prastovėti eilėje prie maisto krautuvės, o lietuvis, tikrines iš Amerikos atėjusius laisvius, gauna maistą be eilės? Jeigu visi proletarai lygūs, tai kodėl gatvėse sniegą valandžios proletarės moterys negauna nei dešimtos dalies to, ką gauna Diržinskaitė?

Neužtenka girti "proletarinę demokratiją", reikia gyvenimo faktais įrodyti, kad ji yra geresnė. Taip pat reikia turėti drąsos pasauliui parodyti tos "proletarinės demokratijos" gerumą.

Laikraštinėmis putomis Zimanas lietuvių neįtikins.

4

pagimdė atsiekti tiems patlems tikslams be ginkluoto konflikto. Vakarai, kurie tikrojo komunizmo veido niekuomet aiškiai nematė, bendradarbiavimo idėją priėmė tikrąja to žodžio prasme, o pačiai idėjai suteikė pozityvaus progreso charakterį.

Kremlius netruko pamatyti, jog bendradarbiavime jis turi ginklą, kuris iš tikrųjų yra galingesnis už pačius rafinuotiausius fizinio karo ginklus. Nenuostabu, jog šis ginklas netrukus buvo nukreiptas prieš politinę emigraciją, kurios kitais būdai sovietai lygiai negalėjo nugalėti. Štai čia ir yra šiandieninio lietuvių bendradarbiavimo šaknys. Tai pirmasis problemos aspektas.

Antrąjį užsiminiau pradinėse pastraipose ryšium su ginklų lygsvara. Politinės emigracijos prasme sovietų tikslas yra toks pats: sugniuždyti kovojančią išsiviję, kurios laisvinimo darbas iš vienos pusės trukdo galutinį lietuvių tautos suvirkšinimą, iš kitos — idėjų plitimą ir laisvuosiuose Vakaruose. (Kovojanti emigracija — intelektualiai pajėgi ir politiskai gaivalinga — turi daug daugiau įtakos laisvųjų Vakarų politinei ir pasaulėžiūrinei minčiai, negu manoma. Kremlius tai daug geriau supranta negu mes patys, dažnai menkavertiškumo komplekso įtakoję, suvokiame). Bendradarbiavimas puoselėjamas ne emigracijai padėti, bet sužlugdyti. Jis yra Danajų dovaną ir Trojos arklys pačia tikrąja ir tiksliaja tų žodžių prasme.

Trečiasis bendradarbiavimo aspektas yra būdai ir priemonės. Iš Kremlius taško jie yra ir tikslūs ir įtakingi, nes paremti tiesos atšvaita. Strateginis planas aiškus ir įtaigus savo klasišku paprastumu. Ir čia Kremlius naudoja istorinių precedentų: di-vide et impera. Pirmoji fazė — klausimų suaktualinti iki sąmyšio laipsnio. Sąmyšiui egzistuojant infiltruoti subversyvinės celes, kurios sprogdintų iš vidaus. Viena lytė emigracijos visuomenę suskaldžius, tas celes panaudoti jų tarpusavio kovai kurstyti. Emigracijos pajėgumui žlugus, kai kurias celes sustiprinti jau tiesioginei komunizmo akcijai, o kai kurias, negalint jų kontroliuoti, sušantažavus, panaikinti.

Šiam planui vykdyti naudojami įvairūs būdai. Vienas — suintensyvinata propaganda skelbianti sovietinės politikos

esminį pakitimą. Iš tikrųjų tai tikslams be ginkluoto konflikto. Vakarai, kurie tikrojo komunizmo veido niekuomet aiškiai nematė, bendradarbiavimo idėją priėmė tikrąja to žodžio prasme, o pačiai idėjai suteikė pozityvaus progreso charakterį.

Kremlius netruko pamatyti, jog bendradarbiavime jis turi ginklą, kuris iš tikrųjų yra galingesnis už pačius rafinuotiausius fizinio karo ginklus. Nenuostabu, jog šis ginklas netrukus buvo nukreiptas prieš politinę emigraciją, kurios kitais būdai sovietai lygiai negalėjo nugalėti. Štai čia ir yra šiandieninio lietuvių bendradarbiavimo šaknys. Tai pirmasis problemos aspektas.

Antrąjį užsiminiau pradinėse pastraipose ryšium su ginklų lygsvara. Politinės emigracijos prasme sovietų tikslas yra toks pats: sugniuždyti kovojančią išsiviję, kurios laisvinimo darbas iš vienos pusės trukdo galutinį lietuvių tautos suvirkšinimą, iš kitos — idėjų plitimą ir laisvuosiuose Vakaruose. (Kovojanti emigracija — intelektualiai pajėgi ir politiskai gaivalinga — turi daug daugiau įtakos laisvųjų Vakarų politinei ir pasaulėžiūrinei minčiai, negu manoma. Kremlius tai daug geriau supranta negu mes patys, dažnai menkavertiškumo komplekso įtakoję, suvokiame). Bendradarbiavimas puoselėjamas ne emigracijai padėti, bet sužlugdyti. Jis yra Danajų dovaną ir Trojos arklys pačia tikrąja ir tiksliaja tų žodžių prasme.

Trečiasis bendradarbiavimo aspektas yra būdai ir priemonės. Iš Kremlius taško jie yra ir tikslūs ir įtakingi, nes paremti tiesos atšvaita. Strateginis planas aiškus ir įtaigus savo klasišku paprastumu. Ir čia Kremlius naudoja istorinių precedentų: di-vide et impera. Pirmoji fazė — klausimų suaktualinti iki sąmyšio laipsnio. Sąmyšiui egzistuojant infiltruoti subversyvinės celes, kurios sprogdintų iš vidaus. Viena lytė emigracijos visuomenę suskaldžius, tas celes panaudoti jų tarpusavio kovai kurstyti. Emigracijos pajėgumui žlugus, kai kurias celes sustiprinti jau tiesioginei komunizmo akcijai, o kai kurias, negalint jų kontroliuoti, sušantažavus, panaikinti.

Šiam planui vykdyti naudojami įvairūs būdai. Vienas — suintensyvinata propaganda skelbianti sovietinės politikos esminį pakitimą. Iš tikrųjų tai tikslams be ginkluoto konflikto. Vakarai, kurie tikrojo komunizmo veido niekuomet aiškiai nematė, bendradarbiavimo idėją priėmė tikrąja to žodžio prasme, o pačiai idėjai suteikė pozityvaus progreso charakterį.

Kremlius netruko pamatyti, jog bendradarbiavime jis turi ginklą, kuris iš tikrųjų yra galingesnis už pačius rafinuotiausius fizinio karo ginklus. Nenuostabu, jog šis ginklas netrukus buvo nukreiptas prieš politinę emigraciją, kurios kitais būdai sovietai lygiai negalėjo nugalėti. Štai čia ir yra šiandieninio lietuvių bendradarbiavimo šaknys. Tai pirmasis problemos aspektas.

Antrąjį užsiminiau pradinėse pastraipose ryšium su ginklų lygsvara. Politinės emigracijos prasme sovietų tikslas yra toks pats: sugniuždyti kovojančią išsiviję, kurios laisvinimo darbas iš vienos pusės trukdo galutinį lietuvių tautos suvirkšinimą, iš kitos — idėjų plitimą ir laisvuosiuose Vakaruose. (Kovojanti emigracija — intelektualiai pajėgi ir politiskai gaivalinga — turi daug daugiau įtakos laisvųjų Vakarų politinei ir pasaulėžiūrinei minčiai, negu manoma. Kremlius tai daug geriau supranta negu mes patys, dažnai menkavertiškumo komplekso įtakoję, suvokiame). Bendradarbiavimas puoselėjamas ne emigracijai padėti, bet sužlugdyti. Jis yra Danajų dovaną ir Trojos arklys pačia tikrąja ir tiksliaja tų žodžių prasme.

Trečiasis bendradarbiavimo aspektas yra būdai ir priemonės. Iš Kremlius taško jie yra ir tikslūs ir įtakingi, nes paremti tiesos atšvaita. Strateginis planas aiškus ir įtaigus savo klasišku paprastumu. Ir čia Kremlius naudoja istorinių precedentų: di-vide et impera. Pirmoji fazė — klausimų suaktualinti iki sąmyšio laipsnio. Sąmyšiui egzistuojant infiltruoti subversyvinės celes, kurios sprogdintų iš vidaus. Viena lytė emigracijos visuomenę suskaldžius, tas celes panaudoti jų tarpusavio kovai kurstyti. Emigracijos pajėgumui žlugus, kai kurias celes sustiprinti jau tiesioginei komunizmo akcijai, o kai kurias, negalint jų kontroliuoti, sušantažavus, panaikinti.

DON'T set his world on fire

JONAS AUGUSTAITIS

LIETUVOS - LENKIJOS UNIJA

JOS PASEKMĖS IR ATRŪGOS

Praeitis — metmenys ir išpėjimas ateičiai

7

Jo sūnus išauklėtas, savo motinos karalienės Bonos dvaro prabangoje ir lenkų įtakoje, neturėjo reikiamo valdovui charakterio, buvo nedarbingas, svyraklis, pramintas "RYTDIENA", viską atidėiodamas rytojui. Jo valdžios laikotarpyje, Lietuva savo vidurinė santvarka, visiškai bajorų spaudžiama, buvo prilyginta prie Lenkijos. Buvo užbaigtos įvesti valdovijos su pavietais ir pavietų bajorų seimeliais, renkama seimelio atstovais į bendrąjį seimą, bajorų su luominiais teisėmis pavietuose (pirmaiau teisdavo kunigaikščio skirtas teisėjas). Visos šios teisės buvo patvirtintos II-oje Lietuvos statuto laidoje. Vartojama Lietuvos kunigaikštystės valstybinė gudy kalba užleido vietą lenkų kalbai. Lietuvos bajorų luomas su lenkais kultūriniai pagal gyvenimo būdą bei papročius.

Stiprėjant Maskvai (atsipalaidavus 1480 nuo totorių jungo — Auksinės ordos), Maskvos kunigaikštis Jonas III rinkėjas rusiškų žemių, jau paskutiniiais Kazimiero III Jogailos sūnaus valdymo metais pradėjo akciją prieš Didžiosios Lietuvos kunigaikštystės rytinės dalies, paskelbęs, kad Maskva esanti Trečioji Roma (po 1453 m. po Konstantinopolio žlugimo, patenkusio musulmonams) krikščionys — stačiatikių globoti, skaitė savo pareigą užstoiti stačiatikius Lietuvos žemėse. Todėl Lietuvos kunigaikščiai — Aleksandras, Žygimantas II-sis ir Žygimantas Augustas — turėjo visą laiką kariauti su Maskva, kad užkirstų kelią

rusams veržtis į Lietuvos žemes. DLK Aleksandro vedėbos su Jono III-ojo dukterimi Alena nesustabdė Maskvos žygio prieš Lietuvą. Iš Lietuvos į Maskvą sugrįžę žmonės pranešdavo Jonui III-jam, kad Lietuvoje persekiojami stačiatikių tikėtojų žmonės.

Kai Jonas III-čias 1462 m. paėmė valdžią ir pradėjo spausiti Lietuvą, pirmiausia nuo Lietuvos atsimeitė Okos aukštųjų kunigaikščiai. Jie prisidėjo prie Maskvos. Toliau Jonas III-čias brovėsi į Tverės ir į kitas kaimynines kunigaikštystes ir į Naugardą bei Pskovo pirklių respublikas. Turtingieji Naugardo respublikas pirkliai prašė Kazimiero pagalbos. Jos negavę, buvo Jono III išsklaidyti (vienai išskelti į Povolgę, kiti nužudyti) nežiūrint Jono pažado jų nedeportuoti.

Po Jono III mirties 1505 m. karą su Lietuva tęsė kunigaikštis Vosylius per trisdešimt metų. Nors ties Orša, 1514 m. Lietuvos kariuomenė (kun. Ostrogorskio vadovaujama) smarkiai sumušė rusų didžiulę kariuomenę, bet Smolensko ir kitų žemių, neatsiėmė ir Maskvos veržimosi į Vakarus, į Dniepro sritį nesustabdė.

Po 1542 metų paliaubų su Maskva ir po jų pratęsimo, Maskvos kunigaikštis Jonas Ziaurusis, 1563 m. pradėjo vėl karą su Lietuva ir tais pačiais metais, užėmė galutinai Polocką. Kai vis sunkejančios Lietuvai padėties metų lietuviai prašydavo Lenkijos pagalbos, lenkai atsakydavo — įvykdykite unijos aktus (Horodlės ir kitus), tada kariuomenė prieš Maskvą kartu. Jau Vitebsko karo stovykloje 1562 m. Lietuvos bajorija, nenorėdama kariauti (išvargusi karuose su Rusija), nusiuntė DL kunigaikščiai delegaciją, prašydama įvykdyti uniją pagal lenkų norą ir tikėdamasi lenkų pagalbos, bet delegacijos raštas buvo užbaigtas reikalavimu, palikti Lietuvą savarankišką valstybę. Nežiūrint tos sąlygos, buvo paskirtas specialus seimas Liubline unijos klausimui svarstyti. Seimas susi-

rinko 1569 m. sausio m. 10 d. Lietuviai pirma apsvairstė unijos klausimą namie, Gardino seime. Numatydami sunkumus ir galimus ekscesus iš lenkų pusės jie išreikalavo iš karaliaus Žygimanto Augusto garantijos raštą, kad jie nebus prievartaujami ir nesutarus galėsia laisvai grįžti namo. Tik po to nuvyko į Liubliną visas Lietuvos Seimas, — ponų taryba ir pavietų seimelių rinkti atstovai. Susiję Liubline lenkai reikalavo visiško abiejų valstybių sujungimo. Esą reikia tik įvykdyti senuosius aktus. Lietuviai siūlė palikti abi valstybes savarankiškas. Iš bendrųjų reikalų lietuviai reikalavo rinkti karalių bendrame seime ir Vilniuje jį pakelti Didžiojo kunigaikščio; bendra krašto apsauga, bendras seimas bendriems reikalams ir pakaitomis rinkti Lenkijoje ir Lietuvoje; bendras pinigų vienetas, bet Lietuvos išdas atskiras, kiti reikalai svarstomi atskiruose seimuose, valstybių ribas griežtai nustatyti.

Iš karštų ginčų ir vienu kitiems priekaištavimų išaiškėjo, kad negalima susitarti. Žygimantas Augustas 1569. II. 28 liepė sueti abiem šalim į bendrą sąją ir pascđziauti kartu. Tačiau lietuviai kovo 1 d. išvažiavo, palikę tris ponų tarybos narius pranešti, kad dėl unijos susitarti negalėsiu. Toliau stebėtoju liko tik vicekancleris E. Valavičius. Lenkai įširdo. Jiems reikalaujant Žygimantas Augustas tęsė unijos darbus be lietuvių. Lenkų reikalavimu karalius priskyrė Lenkijai Palesijos, Volinijos, Breslavo ir Kijevo žemes. Tų sričių didikams ir bajorams buvo įsakta prisiekti Lenkijos karaliui ištikimybę, antraip grąsino atimti dvarus; Seimo atstovams atvykti į Lenkijos seimą. Be to Žygimantas Augustas paskelbė, kad jis savo paveldėjimo teisių Lietuvoje atsisakys ir perleids jas bajorams (lenkams). Tik po didelių lietuvių protestų jau po unijos priėmimo jis pareiškė, kad turėtąsias paveldėjimo teises jis perleids abiem tautom, kaip vienos valstybės piliečiams.

Po minėtų žemių prijungimo Lenkijai, lietuvių delegacija, o kiek vėliau naujai išrinkti lietuvių atstovai sugrįžo į Liubling protestuoti ir reikalaujanti grąžinti atplėštas žemes ir kalbėtis toliau dėl unijos sąlygų. Lenkai dabar buvo nesukalbami ir tik reikalavo prisiimti jų unijos sąlygas. Lietuvai ten atstovavo žemaičių seniūnas Jonas Chotkevičius ir vicekancleris E. Valavičius. Ginčijosi dar iki birželio pabaigos.

Lietuvoje paskelbta mobilizacija karui prieš Lenkiją ir prieš kunigaikštį Žygimantą Augustą, paskyrusį minėtas žemes Lenkijai, neturėjo pasisekimo. Prijungtose prie Lenkijos žemėse mobilizaciją atšaukė pats Žygimantas. Lietuviai paskutinėse graudingose kalbose turėjo lenkų ultimatumą, būtent: unijos sąlygas, surašytas 1569 m. liepos 1 d. luomų akte ir kituose papildomuose dokumentuose (priesaikos tekste ir Žygimanto Augusto paaiškinamoje kalboje. Unijos akte buvo pabrėžta, kad neperskiriama sujungiamos dvi valstybės į vieną; Lenkijos karalystė ir DL Kunigaikštystė yra vienalytis nedalomasis kūnas, vienalytė respublika (Rzeczpospolita); sujungtoji respublika bus valdoma vieno valdovo, abiejų tautų renkamo Lenkijoje ir karūnuojamo Krokuvoje. Atskiras jo paskelbimas Didžiojo kunigaikščio Vilniuje atmetamas; bendras abiem kraštams vienas seimas ir senatas, koks tuo metu buvo Lenkijoje.

(Bus daugiau)

SKAITYKITE IR PLATINKITE
DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"
JOS VISAD RAŠO
TEISYBĘ

Jaunuolis išgelbėjo Naujienų skaitytoją

PENTWATER, Mich. — Prieš maždaug 40 metų čia apsigyveno buvęs čekagietis Joe Kikas, kuris jau yra prašęs 70 metų amžiaus.

Pentwater yra prie ežero, kuris vadinasi tuo pačiu vardu. Kikas sumanė tame ežere pažvejoti antrą kovo mėnesio savaitę. Ledas atrodė storas, tai Kikas nuėjo nuo kranto apie 100 pėdų.

Staiga ledas sutratėjo, ėmė braškėti ir Kikas atsidūrė vandenyje. Dugno pasiekti nepajėgė, nes ten gilumas siekė apie 14 pėdų. Besikabinėdamas už lūžio ledą gabalus, jis pajėgė kurti laiką išsilaikyti paviršiuje. Tačiau tai buvo tik laiko klausimas: ilgai jis nebūtų galėjęs išsilaikyti, — viena, drabužiai permirko ir pasidarė vis sunkiau paviršiuje laikyti; antra, ir šaltas vanduo ėmė veikti.

Prie ežero kranto, kaip rašo vietos anglų laikraštis, susirin-

ko gerokas žmonių būrys, bet nei vienas jų nedrįso ir nesugebėjo skęstančiam Kičiui suteikti pagalbą. Tik vienas 19 metų James VanBoxel, kuris yra studentas, nieko nelaukdamas šoko Kičiui į pagalbą ir surado būdą, kaip jį išgelbėti.

Jaunuolis tuoj apvyniojo lenčiūbu atsiluosavusį nuo doko didelį medžio gabalą ir pristūmė jį prie Kičo. Pastarasis įsikibo į tą medį ir buvo išvilktas į krantą.

Tokiu būdu jaunuolio sumanymas išgelbėjo Kičą, kuris tikrai būtų prigėręs ežere.

"Tikrai nemalonu yra, kai iš niekur nesitiki pagalbos", pareiškė Kikas. Tas jaunuolis reikalinga pagalbą suteikė, kai kiči nedrįso net prie kranto prieiti.

Pasirodo, kad James VanBoxel ir anksčiau yra pasižymėjęs savo drąsa ir sumanumu. Kai jis buvo vienuolikos metų, jis išgelbėjo savo mokyklos draugą, kuris bežiūnėdamas atsidūrė vandenyje, kai lūžo ledas.

Kaip jau buvo minėta, savo laiku Joe Kikas gyveno Chicagoje. Bet tai buvo jau seniai — prieš 40 metų. Jis yra senas Naujienų skaitytojas.

Japonijoje praeitą žiemą siautė stiprios slogos, vadinamos Hong-kongo slogomis. Japonų mokyklose vaikai turėjo specialiai paruoštą vandeniu išplauti burnas, kad ta liga neplistų ir kitų neuzkrėstų.

daug namų savininkų nenu-džiugins, kai iš gautų sąskai-tų jie patirs, jog šiemet mo-kesčiai yra pakilę keliais nuo-šimčiais.

Nubaudė kalėjimu nuo 100 iki 200 metų

Teisėjas Daniel J. Ryan paskyrė Walter Montgomery, kuris yra 18 metų, tikrai nepaprasčiausiam bausmę.

Montgomery, kuris apiplėšė 83 metų senelę, o po to ją padegė (uždegė jos drabužius) turės praleisti kalėjime nuo 100 iki 200 metų.

Visi subruzdavo tyrinėti

Kai išryškėjo, jog Chicagojos uostas tiesiog vandalizavę gengsteriai, kurie per vienus metus, kaip apskaičiuojama, pavogė apie penkiolikos milijonų dolerių vertės iš užsienio laivais atgabentų prekių, tai kilo didžiausias skandalas.

Laivų bendrovės, kurios savo laivais gabeno prekes iš užsienio, griežtai paskelbė, jog yra pasirengusios boikotuoti Chicagojos ir jos apylinkėse esančius uostus, jeigu tie uostai nebus apvalyti nuo gengsterių ir organizuotų vagių gaujos.

Pasirodo, jog vogimas prekių buvo tiek išsivystęs, kad vagiama buvo tiesiog "per akis", atseit, nekreipiant dėmesio į menamą sąrybą. Dėžės importuotų alkoholinių gėrimų, be niekur nieko, buvo nešamos, ir niekam neatėjo į galvą patikrinti, kam tie gėrimai priklauso ir kur jie yra nešami.

Tiek gėrimai, tiek įvairios kitos prekės buvo kraunamos į sunkvežimius. Ir tai buvo daroma be atlikimo reikalingų formalumų, reikalingo patikrinimo.

Kai importuotojai pradėjo reikalauti savo prekių, tai tik tada susigriebta, jog gengsteriai tiek įsidrąsino, jog nebe-pasitenkino mažomis vagystėmis, bet išvystė tiesiog masinį vogimą.

Vykstančias uostuose vagystes dabar tyrinėja ne tik policija, federalinės valdžios agentai, bet ir gubernatoriaus Ogilvie paskirti asmenys.

Susigundė šiltu oru

Dvi šiltos dienos dar nereikšminga, jog jau yra pavasariškas oras. Tačiau paukščiai to nežino.

Jau tūkstančiai paukščių pradėjo savo kelionę, kuri daugeliui gali baigtis tragiškai, jei staiga labai atšals oras.

Dr. William J. Beecher, Chicagojos mokslo akademijos direktorius, sako, kad jau pradėjusiems savo kelionę suda-

"NAUJINIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR RĖMĖJAS

FURNITURE AND FIXTURES

Rakandai ir įrenginiai

PARDUODAMI IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI 30% iki 50% nuolaida. Galima pirkti dalimis ir išsimokėtinai. Aptarnauja lietuviai.

SOUTHWEST FURNITURE CO. 6200 So. WESTERN AVE. TEL. GR 6-4421

FARMS FOR SALE

Okiai Pardavimui

TURINTI LEIDIMĄ STIRNŲ FARMA 240 akrų. Nauja 8 pėdų tvora. Tekantis upelis per lauką. Taip pat 20 ir 80 akrų. Gera vieta medžioklei. VERNON STRANBERG ROUTE 1, DEERBROCK, WIS. Skambinti Antigo 627-7675

ro pavojų ne tik galimas šaltas oras, bet ir užteršimas oro ir vandens. Be to, kai kurias vietas palietė sausra. Tad tose vietose pavojų gali sudaryti vandens trūkumas.

Pakliuvo trys advokatai

Teisėjas William Campbell nubaudė tris advokatus, kurių kiekvienas jų turės sumokėti po \$5,000 ir dar atlikti 60 dienų kalėjimo bausmę.

Jų nusikaltimas: jie, susitarę su sukčių gauja, išskolektavo iš apdrūdus bendrovių apie pusę milijono dolerių už prigavimus menamai automobilių susidūrimus.

Nubastieji advokatai yra šie: Michael F. Fumo iš Melrose Parko, Donald Keller (2801 Sheridan Rd.) ir Fred W. Elman (555 Cornelia Ave.)

TRUMPAI

— Kun. Leonardas Andriejus, O. F. M., dalyvaudamas Amerikos ir Kanados pranciškonų provincijų suvažiavime Chicagoje, ta pačia proga susitiks ir su tėvais tų mokinių, kurie lanko arba rudenį lankys Šv. Antano gimnaziją. Susitikimas įvyks balandžio 2 d. 7 val. vakaro Jaunimo Centro patalpose pas lietuvių Tėvus Jėzuitus. Kviečiami atsilankyti mokytojai tėvai ir visi, kurie domisi Šv. Antano gimnazija.

♦ Senasis Britanijos Lietuvių Klubas kviečia visus atsilankyti į Vėžių Balių, kuris įvyks šeštadienį, balandžio 12 d. 7:30 v. v. Vyčių salėje, 2455 West 47 St. Šokiai, linksma programa, bufetas. Įėjimo auka pusantro dolerio. (Pr).

♦ Valdas Adamkus, buv. respublikonų partijos kandidatas praėjusiose rinkimuose, ši penktadienį, kovo 21 d. 8 val. vak. Margutyje kalbės tema: "Lapkričio 5 d. rinkimų analizė. V. Adamkus yra surinkęs visus Cook County balsavimo davinius ir supažindins susirinkusius apie tautybių ir mažumų įtaką rinkimuose. Lietuvių visuomenė kviečiama atsilankyti į šią paskaitą.

Kino artistė Melina Mercouri labai nepatenkinta Graikijoje įvesta karo diktatūra. Ji sako kalbas ir organizuoja protestus prieš graikų kariuomenės generolus, panaikinusius demokratinę santvarką.

HELP WANTED — FEMALE

Reikia Darbininkų

EXPERIENCED HAIR STYLIST 60% Commission COIFFURES INTERNATIONAL, LTD. Tel. 945-4540, Deerfield, Ill.

TYPIST Typing daily purchase orders. Experienced. Mr. VEIT 1020 So. WABASH HA 7-8520

TYPIST - DICTAPHONE

Choose your days; Congenial office; 4 blks. from NW and Union stations; next to Kennedy Expwy. Phone JOE SCHNADIG, ST 2-8820. ERO INDUSTRIES, INC., 714 W. MONROE ST.

CLERK - TYPIST

Small Nr. N. office. National organization. Gd. trans. Pleasant surr. All fringe benefits.

337-4413

TYPIST

Excel. salary & congenial co-workers. Good typing & Co. benefits. Good transportation. Call CA 6-7500

SECRETARY

GENERAL OFFICE 35 hour week. Small office. All benefits. Shorthand necessary. Good salary. LA 1-7000

TYPIST WITH LITE STENO TO WORK IN OUR NORTHSIDE SMALL CONGENIAL OFFICE. Salary \$110 a week. Insurance. Other company benefits. For appointment call Mr. PORTER 9 to 5. 784-1767

RELIABLE WOMAN

WANTED

Live in. Permanent. Lake Forest. Own room, bath and TV. Housekeeping and child care. Salary open. Speak English. Good home for right person. Phone: 234-2096

MISCELLANEOUS FOR SALE

Ivairūs Pardavimai

FOR SALE

Singer zig-zag sewing machine. Zenith stereo AM-FM. Electrolux vacuum cleaner, Royal typewriter, 23" GE color TV newer used. 478-2499 or 463-2356

PARDUODAMA SPALVOTA TV, Singer zig-zag siuvimo mašina, Cabinet stereo, Electrolux dulkių siurblys. Viskas prieinama kaina. 478-2499.

Senasis Britanijos Lietuvių

Klubas kviečia visus atsilankyti į Vėžių Balių, kuris įvyks šeštadienį, balandžio 12 d. 7:30 v. v. Vyčių salėje, 2455 West 47 St. Šokiai, linksma programa, bufetas. Įėjimo auka pusantro dolerio. (Pr).

♦ Valdas Adamkus, buv. respublikonų partijos kandidatas praėjusiose rinkimuose, ši penktadienį, kovo 21 d. 8 val. vak. Margutyje kalbės tema: "Lapkričio 5 d. rinkimų analizė. V. Adamkus yra surinkęs visus Cook County balsavimo davinius ir supažindins susirinkusius apie tautybių ir mažumų įtaką rinkimuose. Lietuvių visuomenė kviečiama atsilankyti į šią paskaitą.

♦ "DANOS" komp. J. Gaide-lio operos premjera įvyks š. m. balandžio 12 d. Kiti spektakliai — bal. 13, 19 ir 20 d. d. Diriguos A. Kučiūnas. Solistai: D. Stankaitytė, R. Mastienė, S. Baras, A. Brazis ir J. Vaznelis. Režis. — P. Maželis. Dail. A. Kurauskas.

Bilietai gaunami "Marginiuose", 2511 W. 69th St., Chicagoje. Tel. PR 8-4585. Užsakant paštu — siųsti čekį: Lith. Opera of Chicago, 6441 So. Kedvale Ave., Chicago, Ill. 60629.

Viskas vyksta Marijos Aukšt. M-las salėje. Chicagojos Lietuvių Opera

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS, PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MĖNESINIAIS ISSIMOKEJIMAIŠ DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES Į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

PLATUS PASIRINKIMAS NAMŲ PIRKIMUI

BUTŲ NUOMAVIMUI — NOTARIATAS — VERTIMAI

DRAUDIMO AGENTŪRA PATARNAUJA VISAIŠ DRAUDIMU REIKALAIŠ

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PProspect 8-2233

• NAMŲ IR BIZNĮŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • NOTARIATAS

• PATVIRTINTI VERTIMAI • IMIGRACIJOS POPIERIAI

• PAJAMŲ MOKESČIAI — INCOME TAX.

LEONAS REAL ESTATE

2735 WEST 71st STREET TEL. 925-6015

ARTI MARQUETTE PARKO, 6 kamb., mūrinis namas. Gazo šiluma, garažas, žemi takai. Tuoju galima užimti. Kaina \$20,500.

GERAS INVESTAVIMAS, naujas 6 butų mūr. namas. 4 butai po 4 1/2 kamb., 2 miegamuosius. 2 — po 3 1/2 kamb., 1 miegamuoju. Apyl. Justice, Ill. Prašoma kaina \$85,900.

J. BACEVIČIUS - BELL REALTY

6455 So. KEDZIE AVENUE

TEL. PR 8-2233

PERKAME, PARDUODAME, MAI NOME įvairaus dydžio namus visur. Parūpiname paskolą, visokeriopą apdraudą, veikia notariatas.

GERI NAMAI

12 BUTŲ, 2 aukštų mūras. Prižiūrėtas. Apie \$14,000 pajamų. Garažas. Marquette Parke. \$80,000. 6 KAMB., 6 metų švediškas namas. 2 vonios, karpetai, air cond, intercom. Mūro garažas. Platus lotas. \$34,000. Turime raktus. DVIJEU BUTŲ, didelės namas (2x5). Platus lotas, garažas. Marquette Parke. \$20,800.

NORVILA

REAL ESTATE AND BUILDERS

2658 WEST 59th STREET

PProspect 8-5454

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolis

3208 1/2 W. 95th St.

GA 4-8654

State Farm Fire and Casualty Company

WESTERN

AUTO SERVICE

Body, Fender work and welding.

Tel. LA 3-1790

STEVE SCERBA

4318-20 So. Western Ave.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

IR KITUS KRAŠTUS

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer,

Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS

Pardavimas ir Taisymas

2646 WEST 69th STREET

Tel.: RPublic 7-1941

A. & L. INSURANCE & REALTY

A. LAURAITIS

INCOME TAX

4645 So. ASHLAND AVE.

LA 3-8775

(Currency Exchange Įstaiga)

Pigūs automobilių draudimai.

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai,

tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.

CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

APDRAUDŲ AGENTŪRA:

namų, automobilių gyvybės, sveikatos ir biznio.

Patogios išsimokėjimo sąlygos.

J. BACEVIČIUS

6455 So. Kedzie Ave. PR 8-2233

TERRA

Brangenybės, laikrodžiai, Dovanos

visoms progoms

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO

Telef. 434-4660

LEO'S SINCLAIR SERVICE

Leonas Frankus, Sav.

Stabdžiai, sankabos, transmisijos —

(Standartinės ir Automatinės) ir

motorų remontas. — Towing.

5759 So. WESTERN AVE.

Tel.: PR 8-9533

ŠIMKUS Real Estate

NOTARY, INCOME TAX SERVICE

4259 So. MAPLEWOOD AVENUE

Tel. CL 4-7450

Gretas ir tvarkingas visokių nuosavybių pirkimas - pardavimas. Be to šioje kontoroje daromi ir lūdimai vertimai, užpildomi pilietybės prašymai, income tax ir įvairūs kitoki bla-

kal. Darbo val.: Kasdien 9—3 ir 5—8.

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu naujus ir perstatu senus vi-

sy rūšių namo apšildymo pečius ir

air-conditioning į naujus ir senus na-

mus. Irengiu vandens boilerius ir

stogų rinas (gutters). Darbas atlie-

kamas greit, sąžiningai ir garantuotai.

Apskaičiavimai nemokami.

Turitu leidimus dirbti mieste ir

užmiestuose.

Domas Žukauskas

HEATING & SHEET METAL

4444 So. Western Ave.,

CHICAGO, ILL. 60609

Tel.: VI 7-3447

A. ABALL ROOFING

Įkurta prieš 50 metų

VISOKIUS STOGUS, rinas ir nute-

kamuosius vamzdžius sutaisome arba

naujus idedame.

KAMINUS IŠVALOME ir pataiso-

me. Nudažome namus iš lauko ir at-

liekame "tuckpointing" darbus. Esame

apdrausti, visas darbas garantuotas.

Skambinkit

LA 1-6047 arba RO 2-8778

Įrašavimas veltui, kreipkitės bet kada.

BUY U. S. SAVINGS BONDS